

ma de donació de sang de cordó umbilical

es responsables del Programa Vallescord

ció Primària, ginecòleg i llevadora, fan el control de la dona gestant i li proposen ser donant. En el decurs d'aquestes visites se la informa detalladament i, en el cas que vulgui ser donant, se li fa signar un consentiment informat. Un cop la dona arriba al nostre Hospital, en la visita prepart, la incloem en el programa si no hi ha cap factor que recomani la exclusió. Si la donació va endavant, la nostra funció és recollir la sang del cordó umbilical (SCU) en el moment del part i el seu emmagatzematge fins el seu trasllat al bcB. Posteriorment, des del PAD es fan nous controls serològics a la mare en les visites del postpart i controls pediàtrics al nadó.

Quan ha de signar la dona gestant el consentiment informat?

M.S.- En qualsevol moment durant l'embaràs. I sempre, com és lògic i obligatori, abans del part.

A.N.- Normalment, la gestant és informada sobre el programa de donació durant la segona visita que fa a la llevadora de l'Atenció Primària, ja que a la primera rep molta informació. Hi ha dones que ho demanen directament perquè han vist el tríptic informatiu que s'ha editat o perquè s'han assabentat del programa per altres mitjans.

Quina està sent de moment la resposta en la nostra àrea d'influència?

M.S.- La resposta és molt bona, però és massa aviat per donar resultats. Cal pensar que la major part de les gestants que volen ser donants encara no han donat a llum.

Quines característiques i avantatges té aquest tipus de sang?

M.C.- La història del trasplantament de sang de cordó umbilical va començar l'any 1982, amb el descobriment que aquesta sang i la de la placenta contenen cèl·lules primàries (cèl·lules mare) i cèl·lules progenitores hematopoètiques, és a dir, cèl·lules capacitades per proliferar i madurar fins a produir els elements cel·lulars de la sang. Uns anys després, es va observar que el nombre d'aquestes cèl·lules que podien obtenir-se de la sang de cordó umbilical humà era similar al que s'obtenia de la medul·la òssia, que aquests progenitors podien mantenir-se a temperatures molt baixes, i que resistien la descongelaçió. Així, es va pensar que la sang del cordó podia ser utilitzada com a alternativa al

trasplantament de medul·la òssia.

Actualment, les opcions de trasplantament són tres:

1. De medul·la òssia. Els progenitors hematopoètics s'obtenen extraient-los directament mitjançant puncions aspiradores a la medul·la dels dos óssos ilíacs.

2. De sang perifèrica, que consisteix a extreure sang del donant i processar-la a través d'una màquina separadora de cèl·lules. Prèviament, s'haurà provocat la circulació de cèl·lules progenitores de la medul·la amb l'administració durant uns dies d'un factor de creixement hematopoètic (leucaferesi).

3. De sang de cordó umbilical (SCU).

El trasplantament de SCU és una opció que cal tenir en compte per als pacients que necessitin un trasplantament de medul·la òssia, sobretot els nens. Desgraciadament, encara hi ha un percentatge molt alt de pacients que no troben un donant adequat de medul·la, tot i que n'hi ha un gran nombre de registrats arreu del món; en canvi, la fase de recerca d'un cordó umbilical és més ràpida i els costos d'obtenció del material per al trasplantament són menors. Finalment, sembla ser que les complicacions per rebuig (malaltia empelt contra hoste) són menys intenses i això permet utilitzar sangs de cordó que no siguin totalment histocompatibles amb el receptor.

Quan i com es fa la recollida de la sang del cordó umbilical?

A.N.- La sang del cordó umbilical es recull després del naixement del nadó, una vegada s'ha pinçat el cordó. Després es fa una simple punció de la vena umbilical i es recull per gravetat i prement el cordó mentre la placenta encara és dins l'úter. La recollida no comporta cap risc, ni pel nadó, ni per la mare, i no afecta en absolut el desenvolupament normal del part.

Quanta sang es pot recollir d'un cordó umbilical?

M.C.- Aproximadament 100 ml. Aquesta quantitat, si el receptor és un nen, sembla suficient per repoblar satisfactòriament el seu sistema hematopoètic.

En quins casos s'utilitza la sang de cordó umbilical?

M.S.- S'utilitza majoritàriament en casos de malalties oncohematològiques i, sobretot, en població pediàtrica, perquè la recollida és limitada i el nombre de

cèl·lules que necessita el receptor està en funció del seu pes.

Quins requisits ha de complir una dona gestant per poder ser donant?

A.N.- No ha de patir cap malaltia que es pugui transmetre per la sang ni tenir cap familiar de primer grau amb antecedents de neoplàsies. Les analítiques, com a qualsevol donació de sang, no han de presentar cap alteració. A part d'aquests, hi ha uns factors d'exclusió que estan explicats al tríptic informatiu que conté el consentiment informat, relacionats amb altres situacions de risc.

Qui gestiona el procés que va des de la recollida fins al possible trasplantament?

M.S.- No hi ha només un organisme que se n'encarregui, cadascú té la seva funció. Al final és l'Organisme Nacional de Trasplantaments qui fa la recerca de la sang de cordó disponible, segons les necessitats del receptor, entre tots els bancs de sang de cordó de la xarxa en la qual s'integra el bcB.

Quin és el paper dels altres professionals en el Programa Vallescord?

A.N.- Un cop arriba la donant a l'Hospital, l'equip obstètric (ginecòleg i llevadora) és l'encarregat de comprovar que tots els documents estan perfectament omplerts i que no hi ha cap factor que aconselli l'exclusió. Després del part, i un cop feta la recollida de sang, la mare és traslladada a planta, on la infermera haurà d'informar el metge de qualsevol alteració de la mare o el nadó que pogués interferir en la donació.

M.C.- Cal remarcar que una de les virtuts d'aquest programa és el vincle que estableix amb l'Atenció Primària, que ha hagut de sensibilitzar i mobilitzar els seus professionals per tal de tirar endavant el projecte.

Com s'avaluaran els resultats del programa?

M.S.- Pensem fer una avaluació anual amb les dades recollides sobre el nombre de donacions, de donacions desestimades, de les que han arribat al bcB, de les que s'hagin trasplantat... Quan tinguem la primera avaluació anual us l'explicarem a través d'aquesta revista.